

Język jako archiwum kultury - opis przedmiotu

Informacje ogólne

Nazwa przedmiotu	Język jako archiwum kultury
Kod przedmiotu	09.3-WH-FiPIP-JAK-Ć-S14_gen7JKGD
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filologia polska
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2020/2021

Informacje o przedmiocie

Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	3
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	<ul style="list-style-type: none"> dr hab. Magdalena Hawrysz, prof. UZ

Formy zajęć

Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Celem zajęć jest próba dotarcia do utrwalonej w języku kultury poprzez analizę różnych tekstów. Analizami będzie sterować dążenie do odpowiedzi na pytanie, czy i na ile utrwalona w języku dawna kultura jest aktualna we współczesnym świecie, na ile dzisiejszy użytkownik języka korzysta z dawnych formuł i konstrukcji, na ile podobnie myśli o otaczającej go rzeczywistości i na ile podobnie ją wartościuje.

Wymagania wstępne

brak

Zakres tematyczny

1. Zależności między językiem a kulturą.
2. Determinizm językowy.
3. Językowy obraz świata.
4. Konceptualizacja świata w języku.
5. Antropocentryzm języka.
6. Historyczno-kulturowe podstawy androcentryzmu języka polskiego.
7. Językowo-kulturowy wizerunek płci – obraz kobiety i mężczyzny (tradycja i współczesność).
8. Językowo-kulturowa opozycja swój – obcy.
9. Stereotypy w języku.
10. Historyczno-kulturowe podstawy współczesnej etykiety językowej.

Metody kształcenia

polimetody (m.in. wykład, heureka, dyskusja, praca w grupach, praca z tekstem)

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student ma świadomość kompleksowej natury języka oraz jego złożoności i historycznej zmienności jego znaczeń	<ul style="list-style-type: none"> • KEP1_W15	<ul style="list-style-type: none"> • aktywność w trakcie zajęć • dyskusja • sprawdzian	<ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia
student ma podstawową wiedzę o powiązaniach nauk filologicznych z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi, właściwymi dla studiowanego kierunku	<ul style="list-style-type: none"> • KEP1_W09	<ul style="list-style-type: none"> • aktywność w trakcie zajęć • dyskusja • sprawdzian • małe formy pisemne	<ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student zna i rozumie na poziomie podstawowym rolę języka w kształtowaniu kultury	• KEP1_W11	<ul style="list-style-type: none"> • aktywność w trakcie zajęć • dyskusja • sprawdzian • małe formy pisemne 	• Ćwiczenia
student umie przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację tekstu z zastosowaniem typowych metod, uwzględniając kontekst społeczny i historycznokulturowy	• KEP1_U14	<ul style="list-style-type: none"> • aktywność w trakcie zajęć • dyskusja • małe formy pisemne 	• Ćwiczenia
student ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy	• KEP1_K07	<ul style="list-style-type: none"> • aktywność w trakcie zajęć • odpowiedź ustna 	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

aktywność w trakcie zajęć, głos w dyskusji, odpowiedź ustna, zaliczenie małych form pisemnych, sprawdzian z wiedzy

Literatura podstawowa

1. Anusiewicz J., *Lingwistyka kulturowa*, Wrocław 1995.
2. Dorren G., *Babel. W dwadzieścia języków dookoła świata*, Kraków 2019.
3. Hawrysz M., *Zmienność znaczenia wyrazów jako świadectwo systemu wartości*, „Rozprawy Komisji Językowej WTN” XXIII, Wrocław 1997, s. 95 - 112.
4. Język a Kultura, tom 9, *Płeć w języku i kulturze*, Wrocław 1994.
5. Język a Kultura, tom 13, *Językowy obraz świata i kultura*, Wrocław 2000.
6. Język a Kultura, tom 15, *Opozycja homo-animal w języku i kulturze*, Wrocław 2003.
7. Język a Kultura, tom 16, *Świat roślin w języku i kulturze*, Wrocław 2000.
8. Karwatowska M., Szpyra-Kozłowska J., *Lingwistyka płci. Ona i on w języku polskim*, Lublin 2005.
9. Kövecses Z., *Język, umysł, kultura. Praktyczne wprowadzenie*, Kraków 2011.
10. Marcjanik M., *Polska grzeczność językowa*, Kielce 2002.
11. Nisbett R.E., *Geografia myślenia*, Sopot 2015.
12. Nowak P., *Swoi i obcy w językowym obrazie świata*, Lublin 2002.
13. Pajdzińska A., *Antropocentryzm frazeologii potocznej*, Etnolingwistyka 3, Lublin 1990, s. 59-68.
14. Sapir E., *Kultura, język, osobowość. Wybrane eseje*, Warszawa 1978.
15. Wierzbicka A., *Język - umysł - kultura*, Warszawa 1999.

Literatura uzupełniająca

1. Cybulski M., *Obyczaje językowe dawnych Polaków. Formuły werbalne w dobie średniopolskiej*, Łódź 2003.
2. Drabik B., *Komplement i komplementowanie jako akt mowy i komunikacyjna strategia*, Kraków 2004.
3. Grybosiova A., *Przyczyny zmian w polskim systemie adresatywnym*, [w:] *Język wtopiony w rzeczywistość*. Katowice 2003, s. 65-69.
4. Hawrysz M., *Obraz kobiety w obcojęzycznych nazwach wyrobów perfumeryjnych*, „Rozprawy Komisji Językowej WTN” XXIV, Wrocław 1998, s. 61- 73.
5. Język a Kultura, tom 2, *Zagadnienia leksykalne i aksjologiczne*, Wrocław, 1991.
6. Język a Kultura, tom 6, *Polska etykieta językowa*, Wrocław 1991.
7. Kempf Z., *Wyrazy gorsze dotyczące zwierząt*, *Język Polski* 1985, z. 2-3, s. 125-144.
8. Kita M., *Mizoginia i uwielbienie kobiety w aforyzmach francuskich i polskich drugiej połowy XIX wieku*, *Stylistyka* VI.
9. Kowalikowa J., *Od męża do palanta, czyli płci „mocnej” osłabianie*, [w:] *Język trzeciego tysiąclecia II*, Kraków 2003, s. 243-250.
10. Krawczyk A., *Język źródłem wiedzy o człowieku*, *Etnolingwistyka* 2, Lublin 1989, s. 29-38.
11. Maćkiewicz J., *Świat widziany poprzez język*, *Gdańskie Zeszyty Humanistyczne* nr 30, Gdańsk 1983, s. 131-150.
12. Maćkiewicz J., *Co to jest „językowy obraz świata”*, „*Etnolingwistyka*” 1999, s. 7-24.
13. Nowakowska-Kempna I., *Konceptualizacja uczuć w języku polskim*, Warszawa 1995.
14. Szpyra-Kozłowska J., Karwatowska M., *Klient nasz pan a wszyscy ludzie są braćmi – seksizm w współczesnej polszczyźnie*, „*Etnolingwistyka*” 15 (2003), s. 195–218.
15. Umińska-Tytoń E., *Z badań nad polszczyzną salonów XIX i początku XX wieku*, *Studia Językoznawcze*, t. 3 (2004), s. 109-120.

Uwagi

brak

Zmodyfikowane przez dr Krystian Saja (ostatnia modyfikacja: 08-06-2020 20:36)

Wygenerowano automatycznie z systemu SyllabUZ